

Ir.ing. Janske van Eijck begeleidt productie biobrandstof in Tanzania

'Boeing-motor draaide onlangs op onze olie'

Ir.ing. Janske van Eijck is general manager bij Diligent Tanzania, een dochteronderneming van een Nederlands bedrijf dat de biobrandstof jatrophaoilie produceert. Van Eijck promoot het concept onder de lokale landbouwers en helpt de technologie te verbeteren. 'Met veel kleine boeren is ons bedrijf erg groot geworden.'

- Nienke Beintema -

'Eigenlijk doe ik van alles hier in het bedrijf', zegt ir.ing. Janske van Eijck over de telefoon vanuit Tanzania. 'Contacten onderhouden met de overheid, pr, contracten met de boeren opstellen, de productie aansturen, administratie bijhouden, meewerken aan onderzoek, producten bestellen, Nederlandse studenten begeleiden en presentaties geven op conferenties...'

Tijdens haar opleiding specialiseerde Van Eijck zich in de productie van biobrandstoffen in ontwikkelingslanden. Voor haar studie Milieugerichte Materiaaltechnologie aan de HTS Tilburg (nu Avans) liep ze stage in India; voor de Master Techniek en Maatschappij aan de TU Eindhoven werkte ze in Tanzania. Daarna kon ze meteen aan de slag bij Diligent Energy Systems, een Nederlands bedrijf met vestigingen in Nederland, Colombia en Tanzania. Van Eijck werkt nu sinds drie jaar voor Diligent Tanzania als general manager.

Afrastering

'Wij specialiseren ons in de productie van jatrophaoilie. Jatropha is een flinke struik die lokale boeren vaak gebruiken als afrastering. De zaden zijn niet eetbaar, maar bevatten wel veel olie. Daar maken wij biobrandstof van.' Het bijzondere aan dit project, zo vertelt Van Eijck, is dat de boeren nu iets extra's kunnen verdienen met struiken die ze toch al op hun land hebben staan. In tegenstelling tot biobrandstof van bijvoorbeeld suikerriet of palmolie hoeft er voor jatropha geen schaarse landbouwgrond of natuur te wijken,

Ir.ing. Janske van Eijck: 'We hebben inmiddels zo'n tweehonderd collectiepunten.'

zoals op veel andere plekken ter wereld. 'We hebben inmiddels zo'n tweehonderd collectiepunten in het hele land, waar boeren hun jatropha-zaden naartoe kunnen brengen.' Diligent werkt ook samen met boeren om nieuwe struiken aan te planten. Boeren hebben er weinig kosten en onderhoud aan; Diligent garandeert de afname. 'Met veel kleine boeren is ons bedrijf heel groot geworden. Er komen nog altijd landbouwers bij. Inmiddels zijn het er zo'n 3500.' Het onderzoek van Diligent Tanzania richt zich op de methode van het persen van de zaden. De voornaamste uitdaging, aldus Van Eijck, is de olie schoon te krijgen. De kwaliteit van de olie is doorslaggevend voor bedrijven die geïnteresseerd zijn in de biobrandstof. 'We hebben zeer goede contacten met Boeing. Een Boeing van Air New Zealand heeft onlangs een testvlucht gemaakt, waarbij een van de vier motoren

voor de helft op jatrophaoilie draaide. Die test was zeer succesvol.' Het lijkt erop dat Boeing ermee verder wil. Goed nieuws, want Diligent is vooralsnog een van de weinige bedrijven die jatrophaoilie fabriceren en is tevens de grootste producent van het Afrikaanse continent. Ook van het ecotoerisme verwacht ze veel: er zijn bijvoorbeeld safari-bedrijven die experimenteren met biodiesel als brandstof voor hun trucks.

Het leukste aan haar werk vindt Van Eijck de afwisseling in haar bezigheden. 'Het werken in een ontwikkelingsland geeft extra uitdagingen, maar bepaalde dingen zijn juist ook wel weer gemakkelijker. Vaak kun je veel voor elkaar krijgen als je de juiste mensen kent.'

Van Eijck is de enige blanke die bij de Tanzaniaanse vestiging werkt. Alle andere werknemers komen uit de omgeving van Arusha, waar Diligent is gevestigd. Sommige field officers wonen in de regio waar ze ook werken. 'Maar dat is juist leuk. Laatst hadden we bijvoorbeeld een excursie van acht dagen, waarbij we erop uit trokken in onze field trip-auto die op jatrophaoilie rijdt. En dan met zijn allen ergens gaan eten en onderweg overal over kletsen: erg gezellig.'

Toch is het ook wel eens lastig, vertelt ze. Tanzaniaanen communiceren over het algemeen wat minder direct dan Nederlanders, die liever meteen zeggen waar het op staat. 'Als je bijvoorbeeld tegen iemand zegt dat je iets 'niet zo handig' vindt, dan is die persoon vaak al helemaal van de kaart en is zijn of haar motivatie helemaal weg. Boos op iemand worden in het bijzijn van anderen moet je al helemaal niet doen. Maar als je respect voor de mensen hebt en dat ook laat zien, dan zijn ze altijd bereid je te helpen. Hoewel je ze ook wel vaak moet blijven controleren.' Wonen in Tanzania is fantastisch, vindt Van Eijck. 'De safari-parken zijn heel dichtbij. Na anderhalf uur

rijden zit je midden in een park. Vooral als er mensen uit Nederland langskomen, dan is het leuk zo'n park te laten zien. Verder ligt Zanzibar op een uurtje vliegen. Ik ben er al acht keer geweest om aan het strand te liggen en Stonetown te bezoeken of naar een muziekfestival te gaan.' Nairobi ligt op vijf uur rijden met de bus. Daar gaat Van Eijck zo nu en dan heen om een vriendin te bezoeken en om 'westerse' dingen te doen, zoals winkelen of naar de bioscoop gaan.

De omgeving van Arusha, zo vertelt ze, is vrij heuvelachtig. Mount Meru is vlakbij, evenals de Kilimanjaro. Daar heeft Van Eijck bovenop gestaan, een indrukwekkende prestatie aangezien de berg bijna 6000 m hoog is. 'Dan is hier nog de Rift Valley met een prachtige langgerekte klif erlangs. Maar daar tussenin is het dan vlak, droog en stoffig.' Van Eijck gaat er soms een paar nachten kamperen, met lokale vrienden of bezoekers uit Nederland.

De lokale vrienden zijn voornamelijk buitenlanders die bij andere bedrijven in de omgeving werken. 'Helaas is het lastig om met Tanzaniaanen vriendschap te sluiten. Ze zien hier blanken of mzungus, zoals we hier heten, toch echt wel als heel anders. Maar gelukkig heb ik hier genoeg mensen om in mijn vrije tijd leuke dingen mee te doen.'

Binnenkort keert Van Eijck terug naar Nederland om voor Diligent in Eindhoven te gaan werken. Ze zal daar als consultant helpen het jatrophaconcept uit te breiden en verder over de wereld te verspreiden. Tanzania zal ze zeker gaan missen, maar ook haar nieuwe baan is avontuurlijk: naar verwachting zal ze over de hele wereld conferenties, projecten en bedrijven gaan bezoeken. Een ideale combinatie: 'Dan kan ik mijn vrienden en familie in Nederland weer vaker zien, maar hoeft ik toch niet voortdurend op een kantoor te zitten.'

www.diligent.nl

Saillant

Darwin-Marx

Prof.dr. J.H. van den Berg was een soort sprekend geschiedenisapparaat. Wie er een jaartal in stopte, kreeg er een reeks feiten voor terug. In een interview in *De krant op zondag* in 1992 antwoordde hij op de ultrakorte vraag 1859?: 'Darwin publiceert *On the Origin of Species* en Karl Marx *Zur Kritik der politischen Ökonomie*, ook wel *Das Kapital*, deel nul genoemd. De crinoline (hoepelrok) bereikt haar grootste omvang.'

Van den Berg, psychiater, beoefende de metabletica, de leer der veranderingen, en zag een overeenkomst tussen Darwin, die de mens als een voortzetting van het dier beschouwt, en Marx, die de arbeider naar voren schuift als motor van de geschiedenis. 'Evenals Darwin mikt Marx op het laagste, waar alles uit voort is gekomen.' Of er ook een verband bestond met de hoepelrok, liet hij in het interview in het midden. Wel jammer dat Van den Berg – jarenlang hoogleraar Letteren en Wijsbegeerte te Leiden – de zonnestorm vergat die in 1859 de aarde trof, waardoor in Canada een hele provincie zonder stroom kwam te zitten en telegraafkabels in brand vlogen. Of Darwin en Marx geen stormen hebben veroorzaakt...

Van den Berg, die in dit herdenkingsjaar van Darwin 95 jaar hoopt te worden, legde causale verbanden tussen gebeurtenissen die gelijktijdig plaatsvonden. Zo koppelde hij de voetbalsport aan Marx. In *Leven in meervoud* schrijft hij: 'Op 26 oktober 1863 kwamen de afgevaardigden van de toen bestaande Engelse voetbalclubs bijeen om eenheid te brengen in de verschillende opvattingen van het spel, en met name vast te leggen, dat in het voetbalspel de hand niet mag worden gebruikt.' Hoewel *Das Kapital* deel een pas in 1867 verschijnt, is dat voor Van den Berg geen reden af te zien van een metabletische diagnose: het verbod de bal met de hand te spelen staat voor hem gelijk met het protest tegen de vervreemdende machine en de industriële revolutie, die een einde maakte aan de huisnijverheid. En de keeper? Van den Berg: 'Hij weert de bal, weert het ding, weert de dingen, weert de machine.' Marx als doelman van de negentiende eeuw – wie had dat gedacht? Zo blijken onze hooligans, die tegenwoordig hun eigen clubs aanvallen, nakomelingen van de Luddieten, die uit vrees voor werkloosheid rond 1830 fabrieken bestormden en machines vernielden.

Van den Berg voorspelde zelfs dat het voetbal tegelijk met het marxisme zou verdwijnen. Wellicht een reden te hopen dat Fidel Castro en Kim Jong-il nog lang stand mogen houden.(TvD)

'De safari-parken zijn heel dichtbij. Na anderhalf uur rijden zit je er middenin.'